

Implementering af Trivselsøkonomi i Aarhus Kommune (Budgetforslag B2026)

Forslagsstiller: Thure Hastrup, Alternativet

Forslaget retter sig mod BA, øvrige magistratsafdelinger og Økonomi & Erhvervsudvalget.

Hvad vil vi gerne opnå? Hvorfor stilles forslaget?

Alternativet foreslår, at der afsættes 1,5 mio. kr. til, at BA i samarbejde med andre relevante forvaltninger kan udarbejde et oplæg til byrådet med trivselsmål for fremtidige generationer, så Aarhus Kommunes økonomi ikke kun vurderes på økonomisk vækst, men også på trivsel, lighed og miljøbeskyttelse.

Som en del af modellen, skal der indgå en beskrivelse af, hvordan fremtidige beslutnings- og budgetforslag kan belyses, så der altid indgår en beskrivelse af, hvordan forslaget påvirker de planetære grænser (klima og miljø), samt borgernes trivsel (sociale og sundhedsmæssige forhold), inden byrådsmedlemmerne skal træffe beslutning om forslaget. Modellen skal forankres i de data og den forskning, der er tilgængelige på området.

Forslaget skal bidrage til at sikre, at byrådsmedlemmerne kan træffe beslutninger på et kvalificeret grundlag, der giver mulighed for at udvikle Aarhus som kommune, hvor borgerne kan leve gode liv med høj livskvalitet indenfor planetens bæreevne.

Forslaget skal også bruges til en opdatering af Aarhus-målene og Aarhus kompasset, og især kvalificere det vækstbegreb, der ligger bag disse. Denne opdatering og inddragelse af trivselsøkonomiens tilgang ser Alternativet som en opfølgning på arbejdet med Klimaplanen 2025-2030, inklusive den Grønne mobilitetsplan, og på erfaringerne fra arbejdet med de Vilde Problemer. Som der står i introduktionen til Aarhuskompasset og fortællingen om Aarhus (2018):

”Forankringen af Aarhuskompasset er ikke en opgave ved siden af det, vi allerede skal. Det er en kultur, der med tiden skal indlejres i måden, vi arbejder på, og som også indebærer beslutninger om, hvad vi samtidig siger farvel til.

I sidste ende er visionen, at [Aarhus skal være en god by for alle.](#) ”

Baggrund

I de seneste 50 år er 2/3 af klodens økosystemer ifølge FN's biodiversitetspanel enten blevet ødelagt eller kraftigt forringet. Over halvdelen af alle fugle i Danmark er forsvundet. De vilde bier er udryddet i så stort omfang, at landmændene er nødt til at leje bier for at kunne bestøve deres afgrøder. Aarhusbugten er tømt for fisk, og forureningen af drikkevandet har fået lov at fortsætte, selvom boreri på stribe bliver lukket på grund af giftstoffer.

På samme måde er klimaforandringerne veldokumenterede. De er tydelige, og de er ødelæggende. Senest har klimaforskerne advaret mod havvandsstigninger på op til 3 meter indenfor de næste 75 år. Det skyldes, at vi med vores nuværende forbrug og adfærd har kurs mod en temperaturstigning på 2,8 - 3,2 grader i 2100. [Forskere fra University of Exeter fremlagde i januar er rapport, der viser,](#)

at verdens samlede BNP kan blive halveret frem mod 2070, hvis vi ikke handler på de klima- og naturkriser, vi står overfor.

Hvad betyder det for vores muligheder for at kunne trives og leve gode liv i fremtiden?

En rig natur er en forudsætning for et rigt samfund, og et klima i balance er en forudsætning for, at vi også fremover kan trives i det samfund, vi har bygget op. Derfor er det bydende nødvendigt, at vi får tænkt disse forhold ind i vores økonomiske modeller, hvis byrådet uanset parti-tilhørsforhold fremadrettet skal kunne tale om udvikling af trivsel og velfærd med troværdighed.

Eventuelle input til hvem, hvad, hvordan og hvor mange ressourcer

[Stockholm Resilience Centre ved Johan Rockström](#) har forsket i klodens økosystemer og identificeret 9 centrale processer, der er afgørende for, at jorden også fremadrettet er stabil og beboelig som et hjem, hvor det er muligt at leve gode liv med høj livskvalitet. De 9 processer kaldes de planetære grænser. De bør som minimum indgå som indikatorer på klima og miljø i Aarhus Kommunes Trivselsøkonomi.

Den anerkendte økonom Kate Raworth tager netop udgangspunkt i de planetære grænser i Doughnut Økonomi. Doughnut Økonomi er illustreret med en doughnut, fordi den simple grundidé er at sammenkoble de planetære grænser (den yderste ring i doughnutten) med FN's sociale verdensmål (den inderste ring). Doughnut Økonomi sætter som mål at holde sig indenfor de to ringe (i doughnutten), som er det trygge og sikre sted for menneskers liv

Doughnut Økonomi indbefatter en række metoder og principper, der allerede er kendte af Aarhus Kommune, herunder cirkulær økonomi. Modellen indgår i Klima & Bæredygtighedsudvalgets anbefalinger til Bæredygtig Byggeri, hvor Byggeriets Doughnut og Reduction Roadmap er anvist som redskaber, der kan bidrage til, at Aarhus Kommune kan nå de ønskede mål for byggeriet.

Doughnut Økonomi er det hidtil mest gennemarbejdede rammeværktøj for fremtidens økonomi, og der arbejdes i dag mange steder i verden med dette gennem [Doughnut Economics Action Lab](#), [DEAL](#). Forslagsstillerne anbefaler, at dette indgår som en del af grundlaget for udarbejdelsen af Aarhus Kommunes Trivselsøkonomi.

Der findes dog også inspiration flere andre steder som fx Finland, Canada, Island, Wales eller [Skotland, hvor de i forbindelse med landets økonomiske forandring har valgt at måle på fire ting](#); natur (fx hvor rent er vandet), menneskelig kapital (fx uddannelsesniveau), det sociale (fx lighed og trivsel) og økonomi.

Det budgetterede beløb dækker 2 årsværk samt tilhørende mindre udgifter i forbindelse med udarbejdelsen af modellen.

Udkast til model for Trivselsøkonomi i Aarhus Kommune bør ligge klar i første halvdel af 2026 til drøftelse og gennemgang af det nye byråd.